

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy óra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
televel.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpíacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések

Egy hasábos petit-
soronként 5 kr-ával
számíttatnak.

Ellenzéki nyájaskodások.

Debreczen, január 29.

(K—cz.) Csak a napokban irtuk meg e helyen, hogy kívánatos volna a csöndes, egyöntetű munkálkodás a politikai téren. Az általános béke után való vágy a levegőben van, annál sajnálatosabb tehát az, hogy a mi parlamenti életünkben nem tud gyökeret verni a békeség, az egymás nézetének, véleményének tisztelete, egyszóval nem tud meghonosulni az a művelt hang, mely az ország hivatott törvényhozó testülete méltóságának elengedhetetlen alapelve.

Az ellenzék ellenben úgy lát-szik, hogy nem kívánja a békét az ezredéves ünnepség küszöbén sem. Ugy dobálódzik a vádakkal, mint az az ember, ki önmaga dobálja szét az égő üszköket, nem gondolva azzal, hogy a saját hajléka is porrá éghet az esetleg kitérő zivatarban. Valóságos spēkelő tüvel és kihagyzezeit dárdával lép a parlamenti küzdőtérre, meg nem gondolva, hogy a dárda hegye a harez hevében ártatlan embereket is érhet, kik egész életüket a közügynek szentelték, menten az önöségtől, becsületesen

teljesítve hazafiui kötelességeiket, nem várva, nem kérve elismerést, meglegedve azzal az öntudattal, hogy használtak a hazának, nem-zetnek és annak a körnek, mely-nek élére állította őket a jobbak és nemesebbek közbizalma.

Az ellenzék azonban az érde-meket nem ismeri el, hanem csak az árnyakat látja meg, meg nem gondolva, hogy a lilionnak is van árnyéka. Kapva kap egyes olyan esett után, mint a Miklós Gyuláé. Rettenetes öblös hangon hirdeti a korrupceziót, husos fazekak, főis-páni kényszerek stb efféle elesé-pelt közhelyeket. Egyes ellenzéki képviselőket valóságosan előnti az epe, ha a főispánokról beszél-nek. Szeretnék őket megenni elevenen azért, mert talán egyik-másik főispán ezen tisztelt Úrak egyikének másikának elevenére tapintott. Hinc illae lacrymae!

Nem tagadjuk, hogy a Miklós Gyula vasutépítkezése épen kapóra jött az ellenzék eselekedetének. Régen vadásznak már nemes vad után s most örülnek, hogy egy kis el-tévedt madárka hullott ölükbe. Pedig ez a Miklós Gyula úgy járt el, mint egy gentleman: Lemon-dott állásáról s ezzel kiengesztelte

azokat, akik víjogva röpködtek körül őt bukásában.

Ebből a bukásból kiindulva azután egyik-másik ellenzéki neki-rontott az egész főispáni karnak és emlegetett bizonyos törvény-telenségeket, melyeket bizonyítani nem tudott. — Ez természetesen nagyon könnyű dolog és amellet hálás foglalkozás, mert az ellen-zéki oldalon bájos mosolyokkal találkozik az ilyen főispánokkal vacsorázni szerető szónok.

Az ellenzék folytonosan szidja a szabadelvü-pártot, azt állítva, hogy ez erőszakoskodik, minden-ki letorkol és türelmetlen az ellenvélemények meghallgatásá-ban. Hát az ellenzék és szóvivői az ellenzéki lapok, mit tesznek? Csak a közelmultra hivatkozunk, melyben Dr. Kola János, jeles jogász és Debreczen III. kerületé-nek képviselője beszélt. Micsoda gyermekes esufolódással irtak beszédéről annak a férfinak, ki elvégre is mindig becsüléssel állt meg azon a helyeken, hová őt saját tehetsége és a közönség bizalma emelték. Miért nem rán-tották le Kolozsváry Kiss Istvánt az ellenzéki lapok, akire még leg-jobb barátai sem foghatják rá, hogy parlamenti szónok? Igaz!

TÁRCSA.

Az okos eb.

— Norvég humoreszk. —

Irtá: Krisztian Winterhjelm.

Higyjék meg kérem, nagyon okos egy kutya volt, majdnem olyan okos, mint egy ember. A slavadskai birtok erdészénél ismerkedtem meg vele.

Az erdész igen nagyra volt az ő méltóságával, mert az egész környéken nem volt több erdész, még a szomszéd grófi birtokon sem és ő be is vallotta nekem nyíltan, hogy egyedül attól fél, hogy az a hír megtalálna valósulni, mikéni a gróf is erdészt fog birtokán alkalmazni.

Szeretreméltó házigazdám házában ismerkedtem meg ezzel az okos Phyllax-szal, egy szőrös barnafehér foltos vadász-ebbel. Olyan inelligens volt, akáresak egy ember. Hallgassanak csak ide, kérem.

Polyákország királynője rettenetes rossz kedvében volt, a mi annál nagyobb baj volt, mert épen a legnagyobb udvari gálában, az összes királyi gyémántok díszé-ben készült az udvari bálba. A fiatal király születésnapja volt és ragy ünnepélyt ren-deztek tiszteletére.

De a királynő nagyon rosszkedvű volt, mert épen most kapott levelére választ Gácsország királynéjától, a melyben ez őt

„kedves drága, jó nővéremnek“ szólítja és nem „kedves drága, szeretett nővéremnek.“ Ez azt bizonyítja, hogy a királyné nem számítja őt a legintimebb barátságra méltatott fejedelmi családok közé, mert „jó“ a hivatalos megszólítás, míg a „szeretett“ szó inkább privátjellegű. Ez ellen pedig mit se tehetett, mert a hivatos formát szigoruan betartották, csak az az egy bosszantotta, hogy ő maga azt írta neki „szeretett“. Lealázó visszautasításnak te-kintette ezt, mely őt vérig sértette.

— Az a pöffeszkedő liba, szólt ingerülten királyi férjéhez, hisz ha vesszük, ő is csak a fiatalabb ághoz tartozik és még kérdés, hogy kit illet meg az elsőség, az én fiatalabb nemesi családom idősb ágát-e, vagy az ő ősi családja ifjabb ágát. Ostoba!

A király nem válaszolt, nyomasztó érzés nehezedett lelkére, attól rettegett, hogy a román király nem fogja őt meg-tisztelni az „Aranygomorkötő“ váravárt és rég sóvárgott érdemrendjével.

E perczben a terem ajtaja megnyílt; a kis kövér kerek udvarmesterné lépett be és mélyen meghajtá magát, a király-nőhöz fordult:

— Felsőged, méltóztassék kegyesen elhatározni, mi történjék az ujdonsült bárónővel, a ki . . .

— Tudom, tudom, szakította őt félbe a királynő. Sajnos, be kell, hogy mutassa nekem, de hát nem tehetem azt, hogy az

ország legrégebb nemesi családjainak szemeláttára történjék a fogadás a nagy terem-ben, majd később, úgy mintegy vélet-lenül.

Azudvarmesternő újra meghajtotta ma-gát mélyen, kétszer egymásután és vissza-lépett. Hál Istennek, hogy mégis csak civilizált államban élünk.

Es borzadva gondolt a szomszéd Bul-gáriára, hol az ujdonsült báróné atyja a bárói címet megkapta. Mert ez az ember csak egyszerű kiváló érdemű polgár volt, és mikor maga magának és az országnak nagy vagyont és nagy jövedelmi forrást szerzett az általa megindított nagy rozsex-port üzlet révén, a kormány kénytelen volt őt ezzel a címmel megjutalmazni.

A nagy udvari fogadás régen véget ért már. Tánccs közti szünet alkalmával a királynő magához intette a udvarmester-nőt és félvállról odaszólt:

— No most, hadd jöjjön az a rozsbárónő.

De az ujdontuj bárónőt ez a lealáz-tatás mélyen sértette. Hisz ő az apjának a rangját örökölte, ezt el nem lehetett vitatni tőle, hanem a férje nem volt ne-mesi származású! Csak simpla titkos ta-nácsos volt és a szép bárónő elátkozta most azt a napot, midőn apja óhajára nőül ment nem nemes férjéhez.

— Pöffeszkedő liba, az a vén esoroszlva udvarmesternő! — Ó felsőgedről persze hallgatok — szólt a bárónő hazamenet.

Kiss Istvánnak érdemei vannak, mert tudja szidni a kormányt, míg Dr. Kolának nem szabad politikai meggyőződésének kifejezést adni.

Az emberi vélemények különbözők, de az örökké megszívlelendő axioma marad, hogy a magunk embereit becsüljük meg. Kola János dr. sokkal többet tett már a maga körében Debreczen városának, hogyszem megérdemelné azt, hogy parlamenti működését kicsinyléssel és szeretetlenül ítélje meg saját városa. Vajon jó néven venné-e Debreczen ellenzéke, ha mi úgy nyilatkoznánk Thaly Kálmánról, mint ő Dr. Koláról? Bizonyára tüzzel-vassal jönne nekünk és tanácsokat adna az illemlről.

Azért legjobb, ha tárgyilagosak maradunk úgy a magán, mint a politikai élet terén működő férfakkal szemben. Ez esetben sohasem leszünk igazságtalanok és nem igyekezünk letépni becsületesen működő embereink fejéről azt a koszort, melyet nem mi, hanem ők maguk fontak halántékuk köré.

Hiszen ha mi malicziózusok akarnánk lenni, nagyon, de nagyon sokszor elmondhatnánk az ellenzékről a Petőfi sorait:

Nem én téptem le homlokodról
Magad tépted le a babért . . .

Ennek a bizonyításától felment bennünket egyetlenegy tekintet az ellenzék táborára, melyben ember ember ellen harezol, legfájóbb csapásokat egymásnak osztogatva . . .

— **Vicinaliák.** Csáky Albin grófnak a kormányhozjárulása mellett tett indítványa meglepte az ellenzékét. Fájtn neki, hogy a nemzet közvéleményét e kérdésben is

magának hódította meg a kormány és pártja, mely nemcsak hogy első pillanatra elejtette azt a magas állású hivatalnokot, aki meg nem engedhető módon élt vissza állásával, de a jövőre nézve garanciákat keresett, hogy megvéddesse az állam hivatalnokait és a népképviselőket tagjait minden gyanúsítástól. Az ellenzék csak rálicizálással segíthet magán, és úgy viselkedik, mintha az ellenzékhez tartozó képviselők közül egynek se volna vasuti konzessziója. Pedig hivatalos kimutatásokból megtudható, hogy az utolsó két esztendőben hatvan vicinális előmunkálati engedély közül kormánypárti képviselők nevére harmincznégy, ellenzékiek nevére pedig huszonhat állítottat ki. A legutolsó hét során kiadott négy előmunkálati engedély közül három szintén ellenzéki képviselők nevére szól, tudniillik *Műlek Lajos*, *Barabás Béla* és *Ugron Akos* nevére.

— **Belföldi hírek.** (A szentendrei püspök eskülete.) A szentendrei új g. kel. püspök holnap teszi le Bécsben ő felsége kezébe az esküt. Magától értetjük, hogy az új püspök az esküt magyar nyelven fogja letenni, a magyar udvari méltóságok és pedig Andrássy Aladár gr. főkamaramester jelenlétében. — (Nyolczvan éves püspök.) Kun Bertalan, a tiszáninneri egyházkerület nagyrabesült és szeretett ev. ref. püspöke a napokban töltötte be jó egészségben 80-ik születésnapját. Ez alkalomból valósággal elhalmozták a puritán főpapot szerencse- és üdvökivánatokkal egy egyesek, valamint testületek. — (Milyenek az ellenzéki vádalk?) Pázmándy Dénes nagy hangon megtámadta a kormányt, azért, mert Szulyovszky Dezső, a nyitrai választás elnöke kapta meg a sz. ágotai pusztá bérletét. Még ellenzéki képviselők is beismerik, hogy Pázmándynak kitorésre abszolote semmi oka nem volt. A kultuszminiszter tegnap a sz. ágotai bérlet összes iratait letette a képviselőház asztalára, a melyekből kiderült, hogy a bérletet nyilvános árverésen, zárt ajánlatok alapján kapta meg Szulyovszky 32 ezer frtért, míg két más versenyző csak 20, illetőleg 22 ezer frtót ígért.

— **Külföldi hírek.** (Törökország felosztása.) Bécsi diplomáciai körökben ka-landos hírek vannak forgalomban. E hiszresztelés szerint az örmény kérdés váratlan és rendkívül komoly stádiumba lépett. Oroszország elérkezettnek tartja az időpontot, hogy keleti terveit végre megvalósítsa. A tavasszal okvetlenül orosz csapatok fognak Arméniába bevonulni. Időközben Oroszország a hatalmak egyetértését igyekszik ez akezió részére megnyerni és Törökország felosztása iránt tesz javaslatot a hatalmaknak. E terv szerint Oroszország Arméniát, a kelet-ázsiai tartományokat és Konstantinápolyt kapná; Franciaországnak Syria és Palesztina Jeruzsálemmel jutna; Angolország Egyiptomot és a perzsa tengerből keleti partját nyerné; Ausztria-Magyarország Szerbiát és Maczedoniát, Olaszország Tripolist, végre Görögország Tessáliát, Krétát és a szigeteket kapná. A hatalmak állítólag nem idegenkednek a felosztási tervtől, csupán Ausztria-Magyarország foglal el azokkal szemben tartózkodó állást. — (Faure elnök és Vilmos császár találkozása.) Lipót belga király azon fáradozik, hogy belga földön találkozást hozzon létre Vilmos német császár és Faure a francia köztársaság elnöke között. — (Boris herceg áttérése.) A pápa kihallgatása fogadta Ferdinánd fejedelemet, ki azzal a meggyőződéssel távozott, hogy Boris herceg áttéréseinek kérdésében az egyház az ő álláspontját megnehezíteni nem fogja. Ellenben a lépéssel járó felelősséget teljesen a fejedelem vállaira gördíti.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 29.

A belügyi költségvetés mai tárgyalását is a vicinális vasutak uralták s alig volt egy-két szónoka a Háznak, aki hozzászólt magához a tárgyhöz is. Kun Miklós Bartha indítványáért lelkesedett, azonban képen Várady Károly is, természetesen mindketten a rendszert vádolván azokért, a mik szerintük Bartha indítványát szükségessé teszik.

Ebből a lapos bőbeszédűségből Dániel Ernő kereskedelmi miniszter ragadta ki a Házat azzal a beszéddel, amely teljes

Ha vesszük; ő is csak a fiatalabb nemes-séghez tartozik, még csak az apja kapta a grófi rangot. Vén bolond! Mintha én valamivel kevesebb volnék, mint azok a góthai-almanachbeli koldusbárónók, a kiknek a neveit a kutya se ismeri.

A titkos tanácsos nem válaszolt, mert ott, hol rangról és méltóságról volt szó, ott neki nem volt szava és eszébe jutott a holnapi nagy diszebed, mely miatt majd összeeszeszt ma a feleségével.

Ő tudniillik meg akarta hívni azt a derék kereskedőt és esaládját, kikhez legényember korában járatos volt.

De a neje tiltakozott.

— Lehetetlen! Majd ha polgári szárszamaz vendégeket hívunk meg, akkor meghívjuk őket is. Holnap lehetetlen. Hisz az asszony kézművesnek a lánya. Arra még valahogy volna merszem, hogy az arisztokrata urak egyikét arra kérjem, vezesse ezt az asszonyt az asztalhoz, de hogy a férfi nyujtsa esetleg plebejus karját egy bárónőnek, nem, azt már nem tehetem. Az illető hölgy sohse boesátaná meg ezt a sértést.

— Hát nem vagyunk meghíva, szólt másnap a kereskedő, ez mind csak az a dolyfős bárónő.

— A pöffeszkedő liba, heveskedett a neje — mintha az ő apja nem lett volna csak olyan kereskedő, mint te, igazán nevetséges, buzát adott el ép úgy, mint te és most egyszerre rangkülönbség legyen

köztünk, mintha az uristen előtt nem lennénk mind egyformák. Azt hiszem, a tanácsos a régi jó barátságára több súlyt fektethetne, mint az ilyen buta előítéletekre Hanem tudod mit, ő nem is tehet róla; papucs alatt áll szegény, moeczszanni se mer; ilyesmit már nem tehetnék, már azért se, mert iszonyatos ostobaság.

Egy egész álló hétig keserítette őt a dolog, annál jobban boszankodott hát, mikor férje egy héttel rá azt proponálta neki, hogy hívna meg a kerületi előljárót arra a nagy ebédre, melyet a főszolgabíró tiszteletére adnak.

— Megörültél? Hova gondolsz, rivált rá. Tudom, hogy hébecorba fogadnom kell őket, mert te üzleti összekötésben vagy velük, de a főszolgabíró felesége sohse boesátaná meg, ha ezt az egyszerű asszonyt bemutatnám neki. Isten tudja, hogy jutott hozzá, hogy ezt a parasztleányt elvegye. En nem vállalom felelősséget ilyen tapintatlanságért, ha az én házamban találma megenni.

És olyan megvető tekintettel mérte végig a férjét, a melyet a szegény nagyon jól ismert. Ez a tekintet azt mondta neki újra meg újra, hogy ő sohase fogja megtanulni azt a finom modort, melyet az asszony az anyjától a tönkrement katonatiszt özvegyétől kapott örökre.

A kerületi előljáró másnap roppant rossz kedvvel indult a hivatalba, mert

egész reggel hallgatnia kellett a felesége ingerült sopánkodásait.

— Az a pöffeszkedő liba, mintha több volna a kereskedő mint a hivatalnok. Mert hát hivatalnok vagy te is. És én még jól emlékszem, hogy az anyja majdhogy éhen nem halt, mikor tanítónő volt még abban az intézetben hova én mint tandíjfizető növendék jártam.

És az előljáró egész uton azon gondolkodott, hogy miért is van az a fölfoghatatlan rangkülönbség? Hisz emberek vagyunk mindnyájan. Milyen ostoba a világ. Igaza van a feleségének; az ilyen sértés őt is mélyen megbántotta. De hát Istenek, ő az embert csak a belső értéke szerint ítéli meg.

E perczen az erdész belépett és jelentette, hogy a két erdész van oda kinn és beszélni óhajtanak vele. Mert a grófi birtokra most csakugyan új erdész volt szerződötve.

Az öreg erdész holthálvány lett haragjában, midőn a fiatal, ujdonsült grófi erdészt szólították be elsőnek és őt, az őszhajú régi hivatalnokot kinn várták az előszobában. És az ajtón át hallotta, hogy a grófi tisztartót ülésel kínálják meg, holott vele, mikor rákerült a sor, állva tárgyaltak és azt se valami nagyon szívesen tették.

Boszusan ment haza és elpanaszolta nekem, milyen dolyfős bolond az az előljáró.

világításban mutatatta be a bodvavölgyi vasut ügyét.

E megnyugtató nyilatkozat után, a melyet a Ház nagy része helyesléssel vett tudomásul, a miniszter nyilatkozott a beadott határozati javaslatokról is. A Herman Ottót nem teheti magáévá, mert az összeférhetlenségi törvényekre vonatkozik és törvényes intézkedést ilyen inezidentális indítvánnyal még sem lehet megváltoztatni. Pázmány indítványára nézve megjegyezte, hogy sokkal méltányosabb, ha a főrendek kizárását a viczinális engedélyekből rábizzuk a főrendekre. Végül kijelenti, hogy Bartha indítvány az, a mely megbélyegző s a melyet ez okon kívül azért sem érdemes elfogadni, mert parlamenti bizottságtól amugy sem lehet eredményt várni.

A többség zajos akklamációkkal fogadta e higgadt beszédet s általános tetszést aratott különösen a beszédnek az az önérzetes passzusa, melyben Dániel Ernő a szóban forgó vasuti engedélyért magának vindikál minden felelősséget.

Herman Ottó e beszéd hatása alatt a maga határozati javaslatát vissza is vonta. Ellenben Szalay Károly sietett ezt az okos elhatározást ellensúlyozni s ő már az igazságügyminisztert akarja utasítani a vizsgálatok megindítására.

Vargies Imre nagyon sikerült polemi- kus beszédben mutatta ki, hogy a viczinális vasutak gazdasági hasznát mi nem nélkülözhetjük, s hogy idétlen és okatlan tuzás az, a mit az ellenzék indítványával művel. A Bartháé meg valóságos abszurdum, a midőn a szerzett jogokat támadja meg. Érdekes és helyes okfejtéssel oda konkludált, hogy az összes indítványokból a Csákyét is csak abban az értelemben szavazza meg, ha a szerzett jogokat respektálja.

Hasonlóképen élénk hatása volt a beszédnek az a része is, mely a főispáni intézményt vette védelmébe.

Az ülés végén Várady Károly, Kossuth Ferencz és Péchy Tamás foglaltak állást az ellenzéki indítványok mellett.

Szerette volna valakin kitölteni a boszuságát és mivel szerencsétlenségére éppen az ő jó hü kutyája került az útjába, az itta meg ura haragjának levét.

Egyet rugott rajta és kilökte az ajtón. Az előbb konstatáltam, hogy Phyllax igen okos kutya volt. Tudta azt, hogy ilyen eset, mint a mai, csak akkor esik meg rajta, ha vagy valamit vétett, vagy ha az ura be van esipve. Láta azt is, hogy ez egyszer sem az egyik, sem a másik nem áll. Hanem ő is ott volt urával a kerületi hivatalban és megszaglászta az új erdész lábbelijét és úgy találta, hogy előkelő odeurjuk van és aztán folyton vizsga szemmel nézett urára. Ő átlátott a szitán.

Vonitva rohant ki az utcára és panaszos, ugatása két szomszéd kutyát esalt közelébe, kik azelőtt kinn az országuton gyanakvó tekintettel nézték végig egymást. Az egyik a portás ebe volt, a másik a grófi erdész kutyája.

Phylaxnak nem annyira a kirugás fájt, mint az igaztalan sértés. Azért, midőn látta, hogy két idegen kutya tévedt át az ő udvarára, dühösen nekiment a szegény uszkárnak és kikergette őt. Aztán oda-sompolygott a grófi erdész kutyájához és megnyalogatta őt, a mi a kutyák között még nagyobb udvariasság, mint az emberknél.

Ugy bizony, az a kutya annyi intelligenciával bírt, akárcsak egy ember

Schäfer Nándor és neje alapítványai.

Debreczen, január 29.

Debreczen város összes közintézetei saját polgárai bőkezű áldozatkészségének, gazdag alapítványainak köszönik létezésüket. A városházán, a kollegiumban és az egyházaknál százezernyi és milliónyi vagyonnal bíró alapítványokat kezelnek, amelyek a város közönsége és egyes polgárok nagylelkűségét hirdetik dícsőítve, a halás utódok előtt. A legelső és legnagyobb kegyes alapítók sorába emelték magokat a pár héttel ezelőtt elhunyt Schäfer Nándor és még Isten kegyelméből életben levő hitvestársa Legányi Juliánna urasszony, akik százezreket érő javaiknak nagy részét árvák nevelésére, iskola- és egyház gyámolítására hagyományozták az alább ösmertetett végrendeletben, a melyet a mult héten hirdettek ki a járásbiróság előtt.

A nemesen gondolkozó kegyes házaspár Istentől nyert javairól 1893-ban és 1894-ben kelt anya- és pótvégrendeleteiben intézkedik. E végrendeleteket kölcsönös megegyezéssel és egymásra nézve kötelező erővel tették akként, hogy a hátramaradt özvegy holtá napjáig az egész vagyon teljes haszonélvezetében és birtokában megmarad s a végrendeletben felsorolt kegyes ezélok és örökös atyafiak csak mindkét fél elhunytá után kaphatják meg a hagyatékot. A főörökös egy felállítandó árvaház, a mely „Schäfer Nándor és Legányi Juliánna árvanevelő intézet” aranybetűkkel felírott nevet fog homlokzatán viselni.

Az árvaház alapját a piacz-utczai 2140. számú egyemeletes ház, ennek on-dódi földje, a szepesi 16 nyilas tanyaföld és az ebesi 42 hold képezik.

Bármelyik házastárs éli túl a másikat, ezen ingatlanok adóssággal meg nem terhelhetők s mihelyt mind a két házastárs visszaadja lelkét annak, a ki beléjük lehelte, Istennek, — az egész alapítványi vagyon azonnal és teljesen az árvaház ezéljaira száll örökös tulajdonjoggal.

Az alapítványi vagyon soha el nem idegeníthető, sem mással el nem cserélhető. A ház- és földbirtok bérbeadás utján hasznosítandó. A tanyaföldeket a végrendelet értelmében mostani kedves bérlőjük Maurer Emil kezében meg kell hagyni ennek élete fogytáig a jelenlegi bérösszeg mellett. A testamentum ezután bő részletességgel kifejti a szép alapítvány ezéljait, az árvaház igazgatását és újra építését. A cél: árvagyermeknek vallás-erköles nevelése, gondos ápolása és teljes ellátása.

Legalább is 24 fiu- és leány-árvagyermek számára lesz ott hely, — de a jövedelem szaporodásával több is fölvehető. Az árvák 7 éves koruktól 14 éves korukig nyernek gondviselést. A fölvetelre első sorban ág. ev. hitvallásnak és az alapítók rokon gyermekek tarthatnak

igényt, azután németországi, kassai, budapesti és kirschtraufi származásuak.

Ha ezek közül sem akad elég jelentkező, akkor más vallásuak is fölvehetőek a Debreczenben létező bármelyik hitfelekezetből.

Az árvaház növendékei a helybeli ág. ev. elemi iskolában kapják az oktatást. A felügyeletet 2 férfi és 1 nő-gondnok teljesíti, akik közül az egyik férfi-gondnok és a nő-gondnok az árvaházban kap lakást.

Egyik gondnok a magyar nyelven kívül németül is tartozik tudni és oktatni az árvákat. Az árvaház utczai homlokzatán változtatni nem szabad, az udvaron azonban mindkét oldalon emeletes új szárnyak építhetők, minél kedvezőbb törlesztéses kölcsönből.

Az igazgatást egy öt tagu testület végezi, amelynek négy tagját a helybeli ág. ev. egyház választja, egyet pedig a debreczeni ügyvédi kamara elnöke nevez ki a helybeli ügyvédek közül. Az igazgatóság első tagjait az alapítók magok jelölték ki: Veszter István, Thamassy Béla, dr. Legányi Gyula, Handtel Vilmos és családi ügyvédjük dr. Löfkovics Márton személyében. Az árvaház I. emeletén az udvar felől két szoba és konyha az igazgatóság számára rendezendő be a család legértékesebb és legszebb butoraiból. Az alapítványi vagyon első jövedelmeit néhány ezer forintig számos kisebb-nagyobb hagyaték kifizetése terheli, miután az alapítvány intézősége köteles mind a két házastárs halála után különféle jótékony, egyházi és iskolai ezélokra, valamint a rokonoknak és ismerősöknek hagyományozott összegeket kifizetni. Így az ág. ev. fillér-egyletnek 100, a városi szegényeknek 100, a debreczeni ág. ev. tanítók fizetése pótlására gyümölcsöző alapítványként öt-ezer, a kegyes alapítók egyházi tartozás törlesztési járuléka fedezésére kétezer, az ág. ev. templom esetleg építendő tornyába harangra évente 100—100 frtot.

Schäfer Nándor ezenkívül a közösen szerzett vagyon öt illettő részéből özvegye halála után effektuálandó másik nagy alapítványt is tett, mely „Schäfer Nándor alapítvány” nevet fogja viselni, Teleki-utczai 2134. számú emeletes sarok házuk felét a debreczeni ág. ev. egyháznak hagyományozván, egyházi ezélokra.

A szép végrendelet végrehajtóiul fölkéri Weszter Istvánt az ág. ev. egyház felügyelőjét és dr. Löfkovics Márton ügyvédet.

Városi bizottsági közgyűlés.

Debreczen, január 29.

Gróf Dégenfeld József főispán ur 9 órakor megnyitván a közgyűlést, üdvözli az egybegyűlt bizottsági tagokat és előadja, hogy a mai közgyűlésnek különösen két fontos tárgya lesz. Az egyik a belügyminiszter ur leirata, a város házipénztár költségvetésére vonatkozólag, a másik a közös hadseregbeli lovassági új laktanya építésének ügye. Ugy ezeket, mint a többi tárgyakat a közgyűlési tagok meleg figyelmébe és érdeklődésébe ajánlja.

Első tárgy volt a mult év nov. és decz. haváról a *polgármesteri* jelentés, melyet a bizottsági közgyűlés tudomásul vett.

Költségvetés és pótdadó.

A mai gyűlésnek legnagyobb érdeklődést támasztott tárgya a napirend legelőjén szerepelt. Ez a belügyminiszter ösmeretes rendelete az 1896. évi költségvetésre nézve, amelyet nem hagyott jóvá, hanem új határozathozatalt követelt a polgári-fa árának lejjebb szállítása következtében támadt hiány fedezés módját illetőleg.

A városi tanács a jog- és pénzügyi bizottsággal egyetértőleg azt javasolja, hogy mivel a polgári failletmény ölenkénti árának 6 frt 62 kban történt megállapítását indokoltnak és továbbra is fentartandónak találja és mert a belügyminiszter a rendes költségvetésben mutatkozó hiányra kijelölt legelő-adó hátralékból 1896-ban befolyó jövedelmet elfogadható fedezetnek nem találta: a házipénztár költségvetésében előállott hiány 3%-os **községi pótdadó** kivetésével fedeztessék, mely 451149 frt 67 kr. egyenes állami adó után 13,534 frt 49 krral lenne előírányozandó.

A belügyminiszter többi kifogásaira nézve ezeket javasolja a tanács:

Bár a kórház építési és betegápolási alapokban fekvő tőkéknek a házi pénztár részéről átvétele és értékpapirokba helyezése, a kezelés egyszerűsítése érdekében ajánlatik is a belügyminiszter által, de mert a közgyűlésileg elhatározott jelenlegi kezelés mellett azon tőkék — legnagyobb részt jelzálogi biztosíték mellett — 6% kamatra lévén kiadva nagyobb jövedelmet hajtanak, mintha értékpapirokba helyeztetnének el, ebből kifolyólag a kezelés jelenlegi módját fentartandónak véleményezi a tanács.

Továbbá a költségvetés felterjesztése körül tapasztalt késedelem okának kiderítése végett kívánt vizsgálat elrendelését és annak fogantatásával a tanácsnak megbízását s egyúttal oda utasítását hozza javaslatba a tanács, mely a vizsgálat eredményét a f. évi márcziusi közgyűlésre tartozik bejelenteni.

A többi még kívánt felvilágítások megadásával és a hozandó határozat végrehajtása folytán szükséges egyéb teendőkké a tanács lenne megbízandó.

A közgyűlés első szónoka: **Szilágyi Károly** volt, ki nem fogadja el a 3%-ot pótdadóul, hanem azt ajánlja, hogy az italmérési bérlet hasznának 4 perzentjével fedezze azon hiányt, mely a fa árának leszállításából származik.

Juhász Ignác szól ezután, röviden kijelentvén, hogy a kormány hatalom két alternatívája közt kell választani. Vagy el kell állni a tavalyi határozattól, mely a faárát leszállította, vagy a községi pótdáóval fedezni az így támadt 11,900 frt hiányt. Úgyes jogi fejtegetésekkel igyekszik bevitatni azt, hogy a város fejlődése megkívánja a nagyobb költségeket és így nincs más hátra, mint hogy álltassék vissza a 9 frtos fa ár és akkor nem kell pótdadót kivetni. (Helyeslés.)

Steinfeld Mihály oly csekélynek találja a felmerült hiányt, hogy ezért pótdadót kivetni nem érdemes. A végből azt ajánlja, hogy mivel az indirekt adót könnyebben elviseljük, emeljük fel a polgári fa árát ismét 9 forintra. Megjegyzi egyben, hogy egy év múlva a bank a kölcsön kamatát $\frac{1}{4}$ %-al lefogja szállítani és így ezután is pótdóval lesz a költségvetési hiány.

Balkányi Miklós dr. ragaszkodik a jog- és pénzügyi bizottságban haogoztatott nézetéhez és azt óhajtja, hogy a fa ára emeltessék fel, azaz a status quo álltassék vissza.

A jövőben azonban szívesen megszavazza a pótdadót az esetben, ha azt Debreczen kulturális érdekei megkívánják, de néhány ezer frtnyi hiányért nem tartja megoldottnak a pótdadó behozatalát. Végül határozati javaslatot nyújt be, hogy a

költségvetést ne januárban, hanem előbb tárgyalják.

A **főispán** ur tárgyalannak találja a javaslatot, a törvény szakaszaival igazolva azt, hogy a közgyűlés a költségvetést kellő időben készítette el.

Ábrahám László főügyész személyes kérdésben kér szót és kijelenti, hogy arról a közgyűlési határozatról, mely őt azzal bizta volna meg, hogy a polgári fa járandóság jogi alapját és fejlődését levéltári okmányok alapján mutassa ki, mitsem tud. (Helyeslés.)

Márk Endre gyors intézkedést kíván és kimondatni kéri, hogy a főszámvevő nézeteit nem fogadja el és azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy várja be a főügyek kutatásainak eredményét. Kijelenti továbbá azt is, hogy ha legelőcsöbbsen szabadulnánk a vitától az esetben, ha a polgári fa árát 9 frtra emeljük, de ezzel még nem lesz elenyészettve a hiány. Tekintve azonban, hogy a legelőből itt, ilyenből is esurran-eppen valami, másrészt pedig nem tartja igazságosnak a faárának felemelését, a tanács javaslatához hozzájárul.

Gróf Dégenfeld József főispán ur a pótdadót ajánlja, mert ugyis csak egy-két év választ el bennünket attól, mert városunk egészséges fejlődése ezt ugyis megfogja kívánni. Végül kijelenti, hogy a fogyasztási és regálebérletet nem lehet e célra felhasználni, mert még ennek nincs semmi alapja.

Ismét **Juhász Ignác** emelkedik fel ezután és azt indítványozza, hogy küldessék ki a főügyész az ügy tanulmányozására és a polgári fa kérdésének jogi természetének megvizsgálására.

Torday Gábor: A főszámvevő felterjesztésére, illetve felebbezésére azt feleli, hogy mikor 9 forintért adták a fát, a szállítás 6 frt volt, most pedig $2\frac{1}{2}$ forinttal kevesebb: óhajtja előadásának végén, hogy az évről évre feltüntetett hiány pótdóval a legelőadóból.

A főispán ur rektifikáló megjegyzése után **Dicsőfi József** emel szót, rámutatva a kérdés komoly oldalára.

Jámbor Ferencz századok gyakorlatának tartja a polgári fa ügyet, azt ajánlja, hogy ha költség kell, **adják árendába a színházat; szüntessék meg a lófuttatást és lesz pénz mindjárt.** Végül a vitát merőben feleslegesnek tartja.

A főispán ur kénytelen volt rámutatni **Jámbor Ferencz** tévedéseire, mely után **Simonffy Imre** kir. tanácsos polgármester magyarázta meg a saját álláspontját. Elismeri, hogy a városnak volt joga a multban kedvezményeket nyújtani polgárainak, de más részt, ha a város java azt kívánja, akkor a polgároknak kötelességük e nyert jogoktól elállni. Megszűnt a bormérés, megszűnik előbb-utóbb a polgári fa illetőség is. Végül azt ajánlja, hogy a közgyűlés tartsa fel a 9 frtos faárát és bizza meg a főügyészt, hogy a polgári fa jogi természetére vonatkozó adatokat gyűjtse egybe.

Lengyel Imre néhány felvilágosító megjegyzése után kimondja, hogy a pótdadó behozatalát kívánja.

Szikszay Szabó László a pótdadó behozatalához hozzájárul, ha erre szükség lesz, ellenben a fa árának felemelését minden körülmények közt ellenzi.

A főispán ur felvilágosító megjegyzése után **Szilágyi Károly** kijelenti, hogy határozati javaslatát fentartja.

Ugyancsak a főispán ur felteszi a kérdést, első sorban a halasztási indítványt, másodsorban pedig azt, vajon a közgyűlés a pótdadót kívánja-e vagy a faárának felemelését, illetve a régi alapra való visszahelyezését?

Összeolvastatván a szavazók, **Szilágyi Károly** indítványa nagy szótöbbséggel elvetetett.

Hasonlóképen elvetetett az 1896-iki

költségvetés hiányának fedezésére ajánlott pótdadónak tanácsai előterjesztése.

Igy tehát a hiány a fa árának felemeléséből lesz fedezve.

Elfogadja továbbá a közgyűlés azt is, hogy a tanács tartson vizsgálatot a költségvetés késedelmes felterjesztésének ügyében és jelentsen a márcziusi közgyűlésen, valamint elfogadja azt is, hogy a költségvetésnek a belügyminiszter ur által kifogásolt tété-leire a tanács adja meg a felvilágosító feleletet.

A gázvilágítási szerződés felmondása.

A Kossuth-utczán közelebb előfordult gázmérgezési eset arra indította **Márk Endre**, **Zádor Lajos** és dr. **Balkányi Miklós** bizottsági tagokat, hogy a közvilágítási ügy rendezése érdekében sürgős indítványt adjanak be a januári közgyűlésre. A javaslat felolvasása előtt dr. Bal'ányi Miklós bejelenti, hogy az indítványt most már 150 bizottsági tag írta alá. Ez indítványt közöltük, épen azért arra nem térünk ezúttal vissza, csak a tanács javaslatát ösmertetjük. Így hangzik:

A közvilágításnak megfelelőbbé tétele, annak a mai kor igényei szerint fejlesztése és általában a világítási berendezésnek javítása elodázhatlanul szükséges. Figyelembevételével ennek, az indítványt a városi tanács megáéva teszi, mivel az augsburgi légszeszgyári társulat által beadott új ajánlat folytán a világítási ügy rendezésére a tárgyalás már megindított.

Ennélfogva javasolja a tanács, hogy határozottassék el az augsburgi légszeszgyári társulattal 1870. évben kötött szerződésnek 1900. decz 31-re azonnal való felmondása és bizassék meg a tanács, hogy a közvilágítás ügyének rendezését vegye haladéktalanul tárgyalás alá, annak alapján akár az augsburgi társulattal, akár más vállalattal a közvilágításra nézve jöjjön megállapodásra és a feltételeket, illetve szerződés pontozatait elbirálás és jóváhagyás végett 1899. év végeig terjessze a közgyűlés elé.

A kérdéshez elsősorban: **Joó István** szól hozzá és azt óhajtja, hogy a világítási kérdés mielőbb rendeztessék. Es mivel az ügy különböző okoknál fogva sürgős, már csak azért is, mivel Debreczennek van legdrágább világítása és ezzel szemben jó világítása még sincs, azt indítványozza, hogy a tanács ez ügyet mielőbb vizsgálja meg és tanulmányozza minden pházisában.

Balkányi Miklós dr. hivatkozva a 150 aláíró kérelmére, illetve indítványára, felhossa, hogy a sok fáradtsággal járó előmunkálatokhoz korán hozzá kell fogni.

E tárgyhöz szólottak az indítvány értelmében **Márk Endre**, **Zádor Lajos**, **Komlóssy Dezső**, **Biederman József**, **Rösler Richárd**, a tanács javaslata mellett pedig, mely csak abban különbözött az indítványtól, hogy a közgyűléshez jelentést a tárgyalások eredményéről 1899-re tegyen. **Ábrahám László**, **Simonffy Imre**, a ki a némelyek által a tanács ellen felhozott hanyagság vádját visszautasította, továbbá **Boczkó Sámuel**, a ki a közgyűlés helyeslése mellett ösmertette, hogy mit tett a tanács és a kiküldött bizottság a világítási ügy tanulmányozására.

Joó István elfogadja a főispán azon módosítványát, hogy a tanács ez ügyben teendő tárgyalások eredményéről legelőször folyó évi májusban, azután évente kétszer májusban és novemberben jelentést tegyen mindaddig, míg a közgyűlés érdemlegesen határozhat.

A tanács fentebb közölt javaslata ezen módosítással egyhangulag elfogadott, kiegészítetvén még azzal, hogy a világításnak házi kezelés melletti rendezésére is tekintettel legyen a tanács. A hossza, négy óráig tartott vitába ki is merült a közgyűlés türelme, miért is elnöklő fő-

ispán a többi ügyek tárgyalását a holnapi ülésre tűzte ki.

Előbb dr. *Magos* György tiszti alügyész tiszteletbeli tiszti főügyész névezte ki.

NAPI HIREK.

— **Az új lelkész meghívása.** Az ev. ref. presbiterium tegnap tartott közgyűlésében Dicsőfi József lelkészt, Szinay Gyula, Tóth Sámuel, Somogyi Pál, B. Nagy János, L. Nagy Bálint és Óry Mihály presbitereket, hogy a megválasztott Mitrovics Gyula lelkészt hívják meg új állása elfoglalására. Mint értesülünk, a küldöttség a jövő héten megy S.-Patakra.

— **Kitüntetett főkapitány.** A király *Kiss* Gedeon Szatmár-Németi város rendőr főkapitányának *Kiss* Aron püspök testvéreinek félszázados buzgó szolgálatai, különösen pedig a nevezett város érdekében kifejtett önzetlen közhasznú működése elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Fényes polgári esketés.** A polgári házasság életbelépte óta Budapesten most történt először, hogy násznép az anyakönyvvezető előtt teljes pompában, a férfiak mind fényes díszmagyarba öltözve jelentek meg. Halászy Jenő, a budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája jelent meg d. u. 5 órakor a budapesti I. ker. anyakönyvvezető előtt, hogy házasságot kössön Csathó Ellával, Csathó Ferencz kuriai bíró, volt debreczeni kir. táblai tanácselnök leányával, ki néhai Szikszay József debreczeni földbirtokos unokája. Násznagyok voltak: Erdély Sándor, igazságügy-miniszter, a völegény sógora, továbbá Pally Lajos nagyváradi ügyvéd, kik az örömanyságot: özv. Halászy Józsefnét és Csathó Ferencz-nét vezették a lakodalmi menetben, melyben még részt vettek Zsoldos Ferencz tábornok hadügyminiszteri osztályfőnök, a völegény sógora, Karap Ferencz, főrendiházi tag, Nagy Ödön váltótszéki elnök, Györgyházy János nejevel, Szikszay Gyula nejevel, özv. Bende Lajosné, Pally Lajosné, özv. Mayer Mihályné, Halászy László, József és Dezső, Saly Dezső, bíró. — Nyoszolyólányok voltak: Szikszay Margit, Erdély Zsuzsa, Ilon és Magda, Györgyházy Ilon, Pally Erzsébet és Mayer Margit; vőfélyek: Csathó Kálmán, Imre és Ernő, Teleszky János, Halászy Dezső és Lisznyay Tihámér. Utóbb a násznép az evangélikus templomba ment, hol Laucsek János rudasfai esperes adta az egyház áldását az új párra. A lakodalmat a Hungária-szállóban vacsorával fejezték be.

— **Hamis egyforintosok.** Megint újabb hamis ezüst egyforintosok vannak forgalomban. Ezek a hamis ezüstforintosok igen ügyes utanzások s csak az az ismertető jelük, hogy 1888. évszám van rajtuk és könnyebbek (tiz gramm a súlyuk) a valódinál. Ezekkel az újabb hamis forintosokkal rövid idő alatt már vagy hatféle hamis ezüstforintos került forgalomba. A hamis forintosokon kívül még hamis egykoronásokat is fedeztek fe, a melyek kereskedelmi ércből öntés útján készültek és magyar verésűek. A hamis koronások ismertető jele, hogy 1894 évszám van rajtuk, színük szürke és igen puhák.

— **Gyászjelentés.** Egy viruló, szép fiatal asszonyt ragadt ki a kegyetlen halál a boldog szerető családi élet öléből. Nagy József tanító, képezési tanár neje, szül. Zeigmond Donka elhunyt. A megszeméremozott szívű család következő gyászjelentést adta ki: Alólirottak mély fájdalommal tudatják Zeigmond Ilka Nagy Józsefnének, folyó hó 28-ik napján déli 1 órakor, életének 21-ik évében, 4 heti szenvedés után történt csendes halálát. Temetése január hó 30-án délelőtt 10 órakor lesz, a kie-uj-uteza 1735-ik számú háztól, a nagy-

templomban tartandó imával. Debreczen, 1896. január 28. Férje: Nagy József, gyermekük: Ilka; Apja: Zeigmond Sándor; Testvérei: Elek, Róza és Sándor. Ipa: Id. Nagy József; Sógorai: Nagy Sándor és családja; Nagy Gyula és családja. Béke lengjen hamvai felett.

— **Ujvárosi deputáció Budapeston.** Mint a M-g-ből olvassuk, Polónyi Géza tegnap egy kisebb b.-ujvárosi küldöttséget vezetett a belügyminiszter elé, amely 1100 nyomorban szenvedő b.-ujvárosi sérelmeit terjesztette elő. Először ezer tagu küldöttség készült Budapestre menni, de a miniszter kívánságára e számdéktól elállottak.

— **Malálozás.** Özv. jeddi Fejér Ferdináné szül. Papp Emilia asszony tegnap elhunyt 65 éves korában. Temetése holnap d. u. fél 3 órakor lesz. Szabó Mihályné és Kovács János festő neje, valamint Fejér Lajos városi hivatalnok édes anyjakat gyászolják a megboldogultban.

— **A megrendszabályozott serum.** A difteria-serum nagy sikereit kitűntetve nyújtván ezen oltószer állandó keresletére, a belügyminiszter indítatva érezte magát ennek elárusítását szabályozni. A szabályzat, melyet közölni fognak az összes egészségügyi hatóságokkal és intézetekkel, a difteris vérsavót oltó anyagnak tekinté s miután a gyógyszerészek azt készíteni nem képesek, mert hatékonyságát ez idő szerint csakis külön laboratóriumokban állati kísérletek útján lehet megállapítani, a gyógyszerész könyvbé való bevételét, vagyis a gyógyszerárakban való kötelező tartását nem rendelte el. A serumot az ország területén forgalomba hozni csupán a vérsavót termelő állami telepek, továbbá a gyógyszeráraknak és néhány külföldi gyárnak, vagy hazai bizományosainak szabad. A budapesti gyógyszerészek e szer árusítása után 30%, vidéki gyógyszerészek 50% -nyi hasznot számíthatnak; a törvényhatóságok szegény betegek részére azonban ingyen szállítja az állami telep.

— **Nemor. Piros vagy kék.** — Mit gondolsz, Boris, a piros vagy a kék szín illik nekem jobban?

— Tudod, Erzsé, a piros színhez halvány az arczod, a kék határozottan jobban illik hozzád.

— Akkor hát nem segíthetek, a piros hajtókás csendőrnök kosarat kell adnom és a kék ruhás dragonyoshoz megyek nőül. Mindkettő megkérte kezemet.

Távirat.

— A *Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —
A t. Házból.

Budapest, jan. 29. A képviselőház még is a belügyi költségvetésnek a főispánokról szóló tételével töltötte az időt. *Olay* Lajos követelte Bartha Miklós javaslatának elfogadását. Azt mondja, hogy őt is bevonták a vasuti engedélyesek közé — jogtalanul. Mire az elnök figyelmezteti, hogy az engedélyesek elítélése jogtalan, — tartózkodjunk tehát attól.

Dániel kereskedelmi miniszter viczinális vasutak építését hazafias dolognak nevezi, azért is igazságtalanság az engedélyesek elítélése. *Boros* Béni még a Csáky indítványát sem fogadja el, mert míg az állam nem vállalkozik helyi érdekű vasutak építésére, addig a képviselők kötelessége azok építését előmozdítani. E beszédért *Boros* a folyosón számosan üdvözlik. *Vajay*, *Horánszky* és *Horváth Bartha* indítványa mellett szólottak. Erdélyi Sándor felszólalására *Szalay* indítványát visszavonta. *Hock* János az ellenzéki indítványokat pártolja, majd *Perczel Dezső* replektál az indítványokra.

Mulatságok.

* **Dalestély.** Meghívó. A debreczeni „Kereskedő Ifjak Önképző Egyesületének Dalköre” által 1896. évi február hó 5-én. szerdán, a „Margit“-fürdő dísztermében *Rácz* Károly zenekara közreműködése mellett tartandó zártkörű dalestélyre kibocsátották a meghívókat. A dalestély műsora ez: 1. „Szabadság” Huber-től. 2. „Népdal” (Huzzad cigány) Szentirmay-tól. 3. „Riadó” Kapi-tól. 4. „Honfi bucsuja” Heim-től. 5. „Népdal” (Csak titokban) Papp-tól. Belépti-díj személyenként 1 frt. — Család-jegy 2 frt. Kezdeté fél nyolcz órakor. Pártoló tagsági aláírást elfogad a pénztár. A meghívó kívánatra előmutatandó. Akik tévedésből meghívót nem kaptak, sziveskedjenek ez iránt az egyesület helyiségében a háznagyhoz fordulni.

* **A filléregylet tea-estélye.** A farsangi mulatságok sorát a filléregylet tea-estélye fogja befejezni, a melyre az előkészületek javában folynak. A meghívók most küldötnek szét. Hogy a hideg étkekkel dusan rakott asztalnál a kiszolgálás se legyen hiányos, a mult tapasztalatokon okulva, a szerződésileg biztosított területeken kívül, maga a filléregylet is nagy mennyiségű készletet szerzett be, hogy a legmesszebb menő igényeknek is tudjon megfelelni. És ha hozzá tesszük, hogy az asztalok körül városunk bájos, fiatal hölgyei fognak sűrűgni, forogni: bizvást mondhatjuk, miszerint minden kellék megvan arra nézve, hogy a tea-estély a legkedélyesebb és leglátogatottabb mulatságok egyikévé váljék.

Színház.

Küry Klára második fellépte.

(P.) Tegnap *Küry Klára* második vendég-felléptét „*Lilli*” került színre s felesleges már mondanunk is, hogy a színház zsutofalásig megtelt. Hanem azt érdemes felemlíteni, mert Debreczenben hallatlan eset, hogy az egyes helyekért tizszeres árt is kínálnak a szerencsés tulajdonosnak, — de hát nem adja senki. Itt nem szokás a jegyekkel üzérkedni, mint a fővárosban s e szokatlan jelenség méltán kelt feltűnést.

Debreczen társadalmát az ő konzervatív jellegéből (ne mondjuk épen hideg közönytnek) ritkán láttuk úgy kikelni, mint most a Küry-napok alatt. Nagy időközökben esik meg rajta s ha megcsik, átesap a másik szélsőségbe: a lázongásig tud lelkesedni. És az idegen épen úgy elhül, ha látja azt a tartózkodó merevséget, mint bámulatba esik, ha látja azt a rajongó lelkesedést, amibe — mondjuk — nagy ritkán átesap.

Hát most ezeket a ritka napokat éljük. Nem udvariasság ez, — ahoz mi nem nagyon értünk, — de amál sokkal több és sokkal nagyobb becsü, mert: őszinte. Sokszor esik az udvariasság az őszinteség rovására, nálunk épen azért nem divat nagyon udvariaskodni.

Hát, hogy visszatérjünk tulajdonképeni tárgyunkhoz, tegnap ismét sátoros ünnepe volt színházunknak. Színházi pénztár alig látott még olyan ostromot, mint a milyennek a miénk ki van téve már napok óta.

Én nem tudom, hogy nem történtek-e már előjegyzések a mostanhoz egy évre tartandó Küry előadásokra is, de azt tudom, hogy most lehetetlen még karzatjegyet is kapni.

Lilli kedves alakítása az ünnepeit művésznőnek. Felfogásában itt is finom művészetet láttunk és sok eredetiséget. Nem keresi a kétes hatást s így eléri a maradandót. Nem téveszti soha szem elől a kellő discretiőt e nem használja fel az ugynevezett „*Schlagwortok*”-at a jó izlés rovására. Mert a ki ilyet keres, az „*Lilliben*” talál eleget. Ő szépen átsiklik azon s nem is vesszük észre. Talán nem csalódunk, ha az ő óriási sikereit épen

annak tudjuk be, hogy a mi puritán izlésünk teljes harmóniában van az ő díserét játékával.

Dalait bájosan énekelte s frappáns hatást ért el a „Sok a leány híres prováncban“, valamint a 3-ik felvonásban „Ha a nagymama tovább folytatja“, „Emlékeinket felújítani“ kezdetű dalok, melyeket mély érzéssel adott elő s mindannyiát meg kellett ismételnie.

De hát egész tanulmányt lehetne írni az ő játékaról, itt legyen elég csak azt felemlíteni, hogy minden jelenése után a kifárasztásig hívták lámpák elé s ismételtették meg vele bájos dalait.

Tiszay Dezső (Antomin) méltó partnere volt a nagy művésznőnek s kitűnő humorával, természetességével nagy hatást csinált.

Krémer (Sainte Hypothese) szerepét kitűnően alakította. Nagy érdeme, hogy túlzásba nem esett, a mi e szerepnél könnyen megtörténhetik. Csak legutolsó öltözéke ellen van kifogásunk, mely nagyon tarka volt s inkább a comicumra, mint a jó izlésre támaszkodott.

Többiek is mindjók voltak s nagyban emelték az estély kitűnő hatását.

Előadás után az ifjúság nagyobb szabású tüntetést rendezett a kedves művésznőnek és szállásáig kísérte folytonos éljenzések között. A lelkes tüntetőkkel az a fatum esett, hogy nem lehetett kocsijából kifogni a lovakat — mert az aranyos Klára gyalog ment közeli lakására.

Debreczen és a kereskedelmi vámszövetség.

(Folytatás.)

Áttérve a felvetett kérdés meritumára, mindenekelőtt azzal kell tisztába jönnünk, hogy milyen volt az Ausztriával kötött kereskedelmi, és vámszövetség hatása Magyarországon földművelési, ipari és kereskedelmi szóval nemzetgazdasági viszonyára és annak fejlődésére.

E kérdés eminens jelentőségét igazolja azon körülmény, hogy megoldásának magában kell foglalnia azt, hogy anyagi boldogulásunk érdekében fenn kell-e tartani e szövetséget vagy sem? és ha igen, milyen keretben, milyen feltételek és biztosítékok mellett és ha nem: mi az ország érdekében a továbbiakra nézve a teendő?

A távol multra visszamenő történelmi fejtegetések és érvelésekbe itt természetesen nem bocsátkozhatunk, de a dolog természeténél fogva legalább is szükséges tudnivalót képez az anyagi élet fejlődésének feltűntetése azon időponttól kezdődőleg, midőn hazánk és Ausztria a kereskedelmi és vámszövetség jelen keretében egymással összekerültek.

Ennek a keretnek az alapja az abszolútizmus korszakának kezdetén lett lerakva s kiépítése oly gyorsan haladt előre, hogy már 1852. februárius 1-én nyoma sem maradt fenn a magyar külön vámterületnek s azóta csak azoknak él még elevenen emlékében a magyar vámsorompó és annak az ipar fejlődésére gyakorolt kedvező hatása, kik közvetlen szemlélői valának a negyvenes években a magyar ipar gyors, de fájdalom nagyon is rövid ideig tartó fellendülésének.

Ha Magyarországnak a közös vámterületbe való ezen beolvastása nem szolgált volna Ausztriának feltétlenül nagy előnyére, ugy a közbenső vámsorompók az akkori központosító politika mindent felszívó hatásának dacára is ép úgy megmaradt volna, mint ahogy megmaradt az Orosz- és Finn országot egymástól elválasztó vámvonat.

Bármennyire kiesinyeltessék is sokak által a magyar iparnak az a fellendülése, mely a negyvenes években mutatkozott, egyet tőle megtagadni még sem lehet, azt,

hogy tanubizonyosságot tett az önálló magyar vámterület szüksége mellett, mert hogy egyáltalában lehetséges volt az iparfejlesztés terén számottevő eredményeket az önálló vámterület mellett elérni és épen akkor, midőn Ausztriának vámot kellett fizetnünk azért is, hogy terményeinket kivihessük és azért is, hogy külföldről iparcikkeket behozhassunk és midőn az 1852. évig érvényben volt osztrák tilalmi rendszer mellett 70 különféle árucikknek behozatala és 10-nek kivitele teljesen tiltva volt, midőn tehát Magyarországnak közgazdasági alárendeltsége mindenben és minden irányban nyilvánult, hogy akkor mégis ipart lehetett teremteni, külföldi kereskedelmünk mérlegét pedig oda lehetett emelni, hogy az évenként és átlagban mintegy másfél millió forint erejéig aktív volt, hát ez véleményünk szerint oly eredmény és tanúság az önálló vámterület szükséges volta mellett, melyet az elfogulatlan bírálóknak sem kiesinyelni, sem figyelmen kívül hagyni nem szabad.

(Folyt. köv.)

CSARNOK.

A ki boldog volt.

Irta: Merk E.

17.

Fordította: Popper Dezső.

— Kegyednek igaza lehet, Julia: jobb, hogy ha megtakarítom magamnak a válás kincseit. Talán szemem előtt sohasem volna bátorságom egy szót sem szólani, a melyről csak regélek, midőn ő távol van.

Fojtó hangulat uralkodott ezen reggeltől a családban. Matild fáradt, örömtelen arezzal járka ide-oda, sokszor órák hosszáig ült a legelrejtettebb lombok között a tó partján és bus szemekkel nézte a naptól esillámló hullámokat; esodálatra méltó, hogy az apa nem látszott észrevenni leánya hirtelen változott vadságát és szomorúságát. Ruedáról nem szólt többet a báró egy szót sem és az előbbi megszakította a közlekedést velük. Matild bizonyára levelet kellett, hogy irt volt neki, melyben kéri, hogy ne látogasson el hozzá; ezzel ki akarta kerülni a sértő elutasítást, mit a cselédeknek kellett volna végezni. Julia valóságos felszabadulást érzett azon tudatban, hogy Rueda odahagyta nyaralóját.

Egy napon azonban, a midőn kis fiával sétálva hazafelé tartott, a mezei uton Rueda tartott feljűk. Még mielőtt megakadályozhatta volna, a kis Albert örömrivalgással a fiatal ember felé futott. Most

már nem mehetett el mellette pusztán néma köszönéssel és érezte szinte türelmetlenül, hogy ez a találkozás bonyolultta és zavartá teszi.

Azonban ő elhaladt mellette és vígan csevegett a kis fiúcskával, ki a karjába kapaszkodott. Juliával alig hogy egy pár szót váltott, csak épen addig, míg elhaladtak egymás mellett; de midőn látta, hogy Julia utja az erdőn keresztül vezetett, Rueda a kis fiúnak egy magasztalt mutatott azon megjegyzéssel, hogy ott nagyon sok és szép szamóca van, mire a fiú élvezetteljesen kezdett felfelé kuszni.

Alig hogy egyedül maradtak, Rueda Julia felé fordulva elváltozott, komoly hangon így szólt:

— Kegyed nem harszol velem némes fegyverekkel, nagyságos asszonyom! Kétség sem fér ahhoz, hogy a kegyed engesztelhetetlen gyűlöletének tulajdoníthatom kiutasításomat Laurenbergéktől. Szeretném tudni, hogy mily alapon sikerült kegyednek ez a száműzetés?

Keserű mosoly vonult végig Julia ajakán. Már két lényűl kapta ezt az érdemellen vádat.

— Ön elfelejti Rueda ur — mondá azzal a vele szemben használt fagyos hangon — hogy nem a fizetett társalkodónétól kérnek tanácsot, hogy mely ismerősöket fogadják. Különbem nem felejtetem még el, hogy Önnek köszönhetem állásomat abban a házban, eszerint soha egy rossz szót sem szólottam Ön felől a bárónak.

(Folyt. köv.)

Debreczeni Városi Színház.

Idényb. 25. szünet Páratlanb. szünet 25. sz.

Ma, szerdán, 1896. január 29-én

Küry Klára vendégfelléptével

Brigitta.

Operette 3 felvonásban. (Rendező Tiszay D.)

Holnap, csütörtökön, 1896. január 30-án

páros bérletszünetben:

Küry Klára bucsufelléptével

Fanchon asszony leánya.

Operett.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felölős szerkesztő: Kocz Ákos.

MEGHÍVÁS.

A „B.-UJVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR“

XII-ik évi rendes közgyűlését

folyó évi február hó 16-án delelőtt 10 órakor

sajat helyiségében tartja,

melyre a t. részvényesek ezennel meghívotnak.

Kelt B.-Ujváros, 1896. évi január hó 26-án.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az 1895-ik évi mérleg előterjesztése.
2. Igazgatósági jelentés.
3. A felügyelő bizottság előterjesztése.
4. Két kilépő, egy lemondott igazgatósági tag, egy kilépő felügyelőbizottsági tag és hat napibiztos helyének betöltése.

Megjegyzés: A városzámolás, ugyszintén az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése a közgyűlés előtt 8 nappal az intézet helyiségében megtehető.

10321 tkv.
1895

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Debreczen város végrehajtónak, Kozma János és neje végrehajtást szenvedők elleni 269 frt 5 kr tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a debreczeni kir. járá-bíróság) területén lévő, debreczeni puszta Haláp területén fekvő, a debreczeni puszta halápi 102 szíjki, természetben egy egészet képező A + 1-2 rend 216. 217. hrsza. foglalt ingatlanok az árverést 1275 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte ahogyan a fentebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi február hó 28 ik napján d. n. 3 órakor

ezen kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsúrtának 10% -át, vagyis 127 frt 50 kr, készpénzben, vagy az 1881: LX. 1-cz. 42. §-ban jelzett árho yammal számított é. az 1881. évi november hó 1-én 33 1/3. sz. n. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, - avagy az 1881: LX. 1-cz. 170. §-a értelmében a bánátpéznök a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.
Kelt Debreczenben, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1895. évi november hó 27-ik napján.

Nagy Károly
kir. t.-széki bíró.

75-1 1

Orvosi tekintélyek által kiittónék elismert

Rheuma-szesz

rheuma, köszvény és minden testi fájdalom elleni biztos hatású külsőleg alkalmazandó gyógyszer.

Ára 1 korona.

Kapható: **Widdor Gyula** gyógyszerész-nél S.-A.-Ujhelyen ezélt Kis-Szebenben, Főraktár Budapesten **Török József** gyógyszerésznél

Debreczenben, dr. Rotschnek V. Emil és Tóth Béla urak gyógytáráiban.

Fog- és fejfájás
30 10-4 5 perc alatt gyógyul.

MAGYAR
OSZTÁLY- & SORSJÁTEK.

Az I. osztály huzása

február 5-8-ig.

Legnagyobb nyeremény legkedvezőbb esetben

egy millió.

Főnyeremények:

600.000, 400.000, 300.000,
200.000, 2 á 100.000, 80.000;
2 á 60.000, 4 á 40.000, 2 á
30.000, 2 á 15.000, 7 á 10.000,
14 á 8000, 34 á 6000, 16 á
4000, 120 á 2000, 226 á 1000.

45.007 pénznyeremény

9.200.000 korona összértékben
készpénzben, minden levonás nélkül

I. osztályu sorsjegyek árai:

$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
20.—	10.—	2.—	1.— frt.

Mindhárom osztályu teljes sorsjegyek árai:

$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60.—	30.—	6.—	3.— frt.

Ajánlja és szétküldi az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel is

HEINTZE KÁROLY BUDAPEST,
Szervíta-tér 3. sz.

Ajánlott levelek portója és nyereményjegyek díja fejében I. osztályu sorsjegyek megrendelésénél 25 kr. teljes 60-4-3 sorsjegyek megrendelésénél ellenben ajánlási portó és 3 nyereményjegyzékért 50 kr. küldendő be.

Fényes Jégünnepély, Tűzijáték és Lampion-estély.

A Margit-fürdő jégpályáján
1896. évi február hó 2-án
Vasárnap délután.

MŰSOR:

- Délután 3 órakor katonazene a jégen és a teremben, 4 órakor a versenyek kezdete.
1. Sikverseny kezdők részére: 2 csoportban 3-3 díjjal.	3. Akadály verseny. kezdők részére: 2 csoportban 3-3 díjjal.
2. Sikverseny haladók részére, 2 csoportban 3-3 díjjal.	4. Akadályverseny haladók részére: 2 csoportban 3-3 díjjal.

Összesen 24 díjjal.

Ezenkívül a legszebben korcsolyázó Urinő gyönyörű emléktárggyal lesz kitüntetve. — Ezen díj közfelkiáltással lesz oda ítelve.

A jégünnepély legérdekesebb része:

a jégkirálynő megválasztása,

a ki 5 kros szavazati lapokkal, szavazat többséggel a jelenlevő nagy közönség által választat k meg. — Ezen szavazati lapokból befolyó összeg a debreczeni nők Millenniumi Zászlója javára fordítatik.

Végül fényes parter tűzijáték: EMMERLING ADOLF budapesti hírneves pyrotechnikus által rendezve, melynek legszebb része

a Vezuv tűzhányóhegy kitörése.

Tűzijáték után a korcsolyázók között lampionok díjmentesen osztanak ki.

Lampion-negyed a jégen.

BEMENETI DIJAK:

Korcsolyázók részére lampionnal. Felnőttek 70 kr. Tanulók 50 kr. Gyermekek k 40 kr. — Nézők részére. Érvényes jégpályára és teremben. Felnőttek 50 kr. Gyermekek 30 kr. — Külső perron. Személyjegy 20. kr. Katonák őrmestertől lefelé 10 kr. Gyermekek 10 kr.

74-3-2

tisztelettel

a tulajdonos.

CACAO-VERO

olajmentes, könnyen oldódó Cacao, legfinomabb fajta.

Csokoládék

elismert legkitünőbb minőségek

HARTWIG és VOGEL

Bodenbach.

Kapható a legtöbb cukrászdában, tészer-, csemege- és gyógyfü-kereskedésekben. 18-69-9

A debreczeni határban a nagy-hegyesen egy 40 nyilas

tanyaföld

hozzá magtár és hozzávaló épületekkel 1896. év ősz-től kezdve

6 évre kiadó.

Értekezhetni Debreczenben özv. Harasányi Sándornénál Egymalom-utca. 77-1

OROSZ SZÉPÍTŐ különlegességek

Venus-Crème

bőrkonzerváló szer.

G. RIES.

Orosz oszárú udvari szállító.

Moszkva-Bécs.
V., Laurenzgasse 3.

Egészségügyi hatóság által megvizsgáltatott,

Kitűnő, teljesen ártalmatlan cosmeticum kiváltképen hasznos a bőr zsírfénye és érdessége ellen; a bőrt varázsló fehérré varázsolja, a ránczok és redők képződését megakadályozza, és megőrvi az arczszin fiatalos frissességét. A „Venus orème” nem tartalmaz semmi zsírt és emü anyagot, azért soha nem avasodik s az év és nap bármely szakában minden ártalom nélkül alkalmazható. Ára 2 frt.

„Eugénie folyópép” mirtus-virágokból az arczszin szépítésére s a virágzó, üle arczszin állandó megőrzésére. Ugy az arcznak és nyaknak, mint a kéznek és karoknak gyönyörű lágytságot és márványszerű tisztaságot kölcsönöz; a bő minden érdességét és foltosságát megszünteti. Ára 2 frt.

Eugénie vörös folyékony arczkenőcs teljesen ártalmatlan. Az ajknak, arcznak és füleknek szép természetes rózsaszint kölcsönöz; világos fény mellett is természetes színben tűnik fel s 3 napig is tapadva marad a bőrön.

„Eugénie hintőpor” fehér, rózsaszin és krém színben, tartósan észrevétlenül tapad, s a bőrnek természetes lágytságot és üdösséget kölcsönöz. Ára 1 frt 20 kr. — Pamacosai együtt 1 frt 50 kr.

„Trioxogen” kitűnő hajnövesztőszer: erősíti s hajgyökereket, teljesen megakadályozza a korpaképződést. Ára 1 frt 60 kr.

„Nigritine végétale” hajfestő fekete és barna. A haj ezen szerrel festve 6 hétig is megtartja a színét és teljes lehelletlen a müle es festést természetes színtől megkülömböztetni. Ára 3 frt 50 kr.

Folyékony kaukázusi bajuszpedró a bajusz 1 éves letésére és épentartására. A bajusz feilsütése nem szükséges, a nélkül is mind n bajusznak a kívánt forma adható. Ára 75 kr.

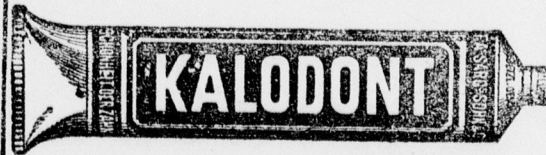
FŐRAKTÁR DEBRECZEN:
Szent-Királyi Tivadar

7-25-4 müpar-áru raktárában.

Báli és minden alkalomra való meghívók, elegáns kiállításban és olcsó áron kaphatók.

a CSOKONAI nyomdában.

SARG-féle elismert nélkülözhetlen fogtisztító-szer

sok MILLIÓ-szor kipróbált s jónak talált, fogorvosok által ajánlv, mint legjobb szer a fogak épentartására és szépítésére.

Mindenhol kapható.

8-24-4